

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 32Dz/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200020
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anita Filová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200020.2

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej a sudcov JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Michala Matulníka, PhD., v právnej veci disciplinárne obvinenej: JUDr. B. I., sudkyne F. S. I. U., v disciplinárnom konaní začatom na návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky, o oznámení o zaujatosti sudcu disciplinárneho senátu 31D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Michala Novotného takto

rozhodol:

Sudca disciplinárneho senátu 31D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Michal Novotný podľa § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku a § 32 Trestného poriadku **n i e j e v y l ú č e n ý** z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 31D/3/2022.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňom 1. augusta 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší správny súd“), do ktorého právomoci bolo, okrem iného, zverené aj rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov [článok 142 ods. 2 písm. c/ Ústavy Slovenskej republiky]. Uvedená skutočnosť súčasne znamenala, že dňom 1. augusta 2021 prestali vykonávať svoju činnosť disciplinárne senáty zriadené v súlade so zákonom č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z.z.“). Dňa 1. decembra 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), v zmysle ktorého boli kreované na najvyššom správnom súde disciplinárne senáty.

2. Dňa 3. februára 2022 bol najvyššiemu správnomu súdu doručený návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. B. I. (ďalej aj „disciplinárne obvinená“), sudkyňi F. S. I. U. pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a/ zákona č. 385/2000 Z.z. s tým, že navrhovaným disciplinárnym opatrením je zníženie funkčného platu o 10% na obdobie 2 mesiacov. Tejto veci bola pridelená sp.zn. 31D/3/2022.

3. Dňa 17. júna 2022 bolo najvyššiemu správnomu súdu doručené oznámenie sudcu Novotného z toho istého dňa o skutočnostiach, ktoré by mohli zakladať pochybnosti o jeho zaujatosti. Menovaný sudca vo svojom oznámení predovšetkým zdôraznil, že: „Ako je verejne známe, od 1. júna 2020 do 1. augusta 2021 som vykonával funkciu štátneho tajomníka Ministerstva spravodlivosti SR. Disciplinárny návrh v tunajšej veci (na rozdiel od iných vecí, v ktorých som namietol svoje vylúčenie) bol však vypracovaný až po mojom odchode z tejto funkcie, a tak som sa z jej titulu prerokúvanou vecou nezaoberal. To vyplýva zo skutočnosti, že podnet, na základe ktorého bol tento návrh vypracovaný, bol ministerstvu spravodlivosti doručený až 4. augusta 2021 (č.l. 12 spisu). Navrhovateľkou v danej veci je ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky a túto funkciu v súčasnosti vykonáva Mgr. Mária Kolíková.

Podľa judikatúry Ústavného súdu SR (napr. uznesenie III. ÚS 308/2014) treba odlišovať situáciu, ak je osoba, ku ktorej má sudca vzťah, účastníkom konania osobne a ak je len reprezentantom úradu alebo orgánu, ktorý je účastníkom konania. Mgr. Mária Kolíková je len osobou vykonávajúcou funkciu ministra/ministerky, ktorá je účastníkom (navrhovateľom); keď výkon funkcie skončí, jej reprezentantom sa stane niekto iný. Nemožno teda povedať, že účastníkom konania je osobne Mgr. Kolíková. Môj vzťah k Mgr. Kolíkovej nikdy neprekročil profesionálne a kolegiálne hranice. Pred svojím vymenovaním do funkcie som sa s ňou osobne nepoznal. Do funkcie ma vymenovala vláda potom, čo som takmer šesť rokov (od 26. augusta 2014) vykonával funkciu sudcu na okresnom súde a krajskom súde. Počas obdobia výkonu funkcie štátneho tajomníka som mal výkon funkcie sudcu prerušený (§ 24 zákona č. 385/2000 Z. z.) a ujal som sa jej opätovne od 2. augusta 2021 na krajskom súde. Medzičasom Súdna rada Slovenskej republiky uznesením z 18. júna 2021 väčšinou hlasov rozhodla, že som bol úspešným kandidátom na funkciu sudcu najvyššieho správneho súdu, kam ma od 20. augusta 2021 preložila. Od preloženia na výkon funkcie na najvyšší správny súd neexistuje žiaden hierarchický ani iný vzťah medzi mnou a Mgr. Máriou Kolíkovou, ktorý by mohol vyvolať objektívne pochybnosti o mojej nestrannosti. Mgr. Kolíková nemá voči mne žiadne osobitné oprávnenia, ktorými by mohla ovplyvňovať moje rozhodovanie. Po skončení výkonu funkcie štátneho tajomníka sa s Mgr. Kolíkovou ďalej nijako bližšie nestýkam, a to ani pracovne. Až do 15. júna 2022 som bol presvedčený, že vyššie uvedené skutočnosti nezakladajú pochybnosti o mojej nestrannosti. Vychádzal som z názorov vyslovených v uzneseniach sp.zn. 33Dz/7/2022 z 28. februára 2022, v ktorom senát určený podľa § 24 ods. 2 D.s.p. vyslovil názor, že „dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama o sebe skutočnosť, že sudca Mgr. Michal Novotný pôsobil v rôznych právnických profesiách od roku 2014 do 20. augusta 2021, kedy sa stal sudcom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a že u neho nastal bezprostredný prechod z výkonu funkcie štátneho tajomníka do výkonu funkcie na najvyššej súdnej inštancii. Samotná skutočnosť, že sudca disciplinárneho senátu bol štátnym tajomníkom ministerstva spravodlivosti podľa názoru najvyššieho správneho súdu bez ďalšieho nemôže zakladať dôvod na vylúčenie sudcu. Aj v uvedenom prípade je totiž nevyhnutné skúmať vzťah sudcu k veci alebo osobám zúčastneným na konaní. K tomu, aby bol aj v takomto prípade dôvod na vylúčenie sudcu je preto nutná existencia ďalších relevantných okolností, ktoré by vzťah sudcu voči disciplinárne obvinenému alebo k veci zmenili natoľko, že by z neho bolo možné vyvodiť legitímne pochybnosti o jeho nestrannosti... Ak nezakladajú vždy objektívnu pochybnosť o nezaujatosti sudcu vzťahy priateľské či kolegiálno-priateľské (napr. bod 8 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky zo dňa 12.4.2018, čj. Nao 55/2018-47 a tam citovaná judikatúra), platí to o to viac preto pre vzťah čisto pracovný” (zvýraznenie už v origináli). Totožný názor bol vyslovený aj v uznesení sp.zn. 33Dz/9/2022 z 25. apríla 2022. Dňa 15. júna 2022 som sa dozvedel o tom, že uznesením sp.zn. 32Dz/10/2022 z 9. júna 2022 ma senát určený podľa § 24 ods. 2 D.s.p. vylúčil z vykonávania úkonov vo veci sp.zn. 31D/16/2021. V odôvodnení tohto uznesenia sa uvádzajú určité skutočnosti, ktoré údajne túto vec odlišujú od vecí sp.zn. 33Dz/7/2022 a 33Dz/9/2022. Tvrdené dôvody odlišnosti sú však pre mňa prekvapivé, a preto nedokážem racionálne vysledovať myšlienkovú líniu, ktorá k týmto dôvodom viedla. Osobne som stále presvedčený, že podobne, ako to bolo vyslovené v uzneseniach sp.zn. 33Dz/7/2022 a 33Dz/9/2022, ani v tu prerokovanej veci nie sú dané žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali pochybnosti o mojej zaujatosti. Napriek tomu som však nútený akceptovať, že bolo vydané uznesenie sp.zn. 32Dz/10/2022, v ktorom bol vyslovený iný názor. V jeho dôsledku však v jednotlivých veciach, v ktorých je navrhovateľkou ministerka spravodlivosti, nedokážem sám posúdiť, či v nich je alebo nie je daný dôvod, ktorý by takúto pochybnosť mohol zakladať.“

4. Disciplinárne konanie vo veci sudcov procesne upravuje disciplinárny súdny poriadok s čiastočnou subsidiaritou Trestného poriadku (§ 4 disciplinárneho súdneho poriadku), pričom podľa predmetného ustanovenia sa na konania podľa disciplinárneho súdneho poriadku vzťahujú aj ustanovenia Trestného poriadku o vylúčení súdu a iných osôb, a to v prípade „ak tento zákon [rozumej disciplinárny súdny poriadok] neustanovuje inak a ak to povaha veci pripúšťa“ a ustanovenie § 4 disciplinárneho súdneho poriadku zároveň definuje aplikáciu ustanovení Trestného poriadku „primerane“. Najvyšší správny súd teda oznámenie o zaujatosti preskúmal primerane aplikujúc ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

5. Podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediaceho o ich zaujatosti rozhodne trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

6. Podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevylučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcoví, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

7. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý sa podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku použije aj v disciplinárnom konaní, je z vykonávania úkonov disciplinárneho konania vylúčený okrem iného sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k (okrem iného) osobám, ktorých sa úkon priamo týka. Pomerom sudcu k osobám uvedeným v cit. ustanovení sa rozumie jeho vzťah k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať pochybnosti o nezáujatosti sudcu. Za takýto vzťah treba považovať najmä príbuzenský a rodinný pomer, no okrem toho môže ísť aj o priateľstvo. Pri posudzovaní, či tento pomer zakladá alebo nezakladá pochybnosti o nezáujatosti, nie je rozhodujúce subjektívne presvedčenie sudcu. Podstatné je, či oznámené skutočnosti sú objektívne spôsobilé takéto pochybnosti vyvolať.

8. Z § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku vyplýva, že rozhodovanie o zaujatosti sudcu disciplinárneho senátu môže byť iniciované námietkou, vznesenou navrhovateľom, disciplinárne obvineným alebo jeho obhajcom, resp. oznámením podaným samotným sudcom. Zatiaľ čo námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel, pričom na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada (§ 24 ods. 2 druhá veta disciplinárneho súdneho poriadku), oznámenie o skutočnostiach, ktoré by mohli nasvedčovať jeho zaujatosti, by mal sudca podať bezprostredne po ich zistení, pričom z povahy veci je zjavné, že vo vzťahu k takémuto oznámeniu neprichádza do úvahy jeho nezohľadňovanie z dôvodu oneskoreného podania.

9. Účelom právnej úpravy vylúčenia z vykonávania úkonov disciplinárneho konania je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezáujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska aplikovateľnej právnej normy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: (i) k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď má sudca osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom, vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť); (ii) k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)]; (iii) k zástupcom účastníkov konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezáujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezáujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezáujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností, teda z okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom.

10. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pre vylúčenie sudcu z prejednaní a rozhodovania vo veci je rozhodné, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom (resp. iným osobám alebo dotknutým orgánom), pochybnosti o jeho nezáujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezáujatým vzťahom k veci pristupuje. Vylúčenie sudcov z prejednaní a rozhodovania vo veci je nutné spájať nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezáujatosti [vid. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci *Delcourt v. Belgicko*, podľa

ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done").

11. Podľa názoru námietkového senátu dôvod na vylúčenie sudcu Novotného nezakladá sama o sebe tá skutočnosť, že uvedený sudca pôsobil pred preložením na najvyšší správny súd ako štátny tajomník ministerstva spravodlivosti. Z podania sudcu Novotného vyplýva, že sa nezúčastňoval na spracovaní disciplinárneho návrhu a tento bol ministerkou spravodlivosti podaný až po jeho odchode z funkcie štátneho tajomníka. Vzťah sudcu Novotného k ministerke spravodlivosti bol, podľa jeho vyjadrenia, pracovný bez hlbších osobných väzieb. Ak nezakladajú vždy objektívnu pochybnosť o nezáujatosti sudcu vzťahu priateľské či kolegiálno-priateľské (napr. bod 8 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky čj. Nao 55/2018-47 zo dňa 12. apríla 2018 a tam citovaná judikatúra), platí to o to viac preto pre vzťah čisto pracovný. Zároveň nebol zistený žiadny taký vzťah sudcu Novotného k osobe disciplinárne obvinenej, ktorý by mal viesť k jeho vylúčeniu z rozhodovania.

12. Dôvody na vylúčenie sudcu Novotného teda neboli zistené ani vo vzťahu k objektívnemu hľadisku zaujatosti (N.B. sudca Novotný vo svojom oznámení neuviedol také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pochybnosti o jeho nezáujatosti aplikujúc subjektívne hľadisko nestrannosti). V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že samotná skutočnosť, že sudca Novotný bol v pozícii štátneho tajomníka podriadeným ministerky spravodlivosti ako disciplinárnej navrhovateľky v disciplinárnej veci sp.zn. 31D/3/2022 je nedostačujúca pre záver, že sa jeho rozhodovanie môže javiť ako nezáujaté či nestranné. Námietkový senát v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pre záver o spochybnení zdania nezáujatosti u sudcu Novotného by museli byť naplnené ďalšie relevantné okolnosti. Odvolávajúc sa na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, námietkový senát poukazuje na záver, že obava z nestrannosti/ nezáujatosti sudcu musí byť objektívne opodstatnená (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 7. augusta 1996, Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko, č. sťažnosti 19874/92, bod 58). Pri posudzovaní dôvodov, ktoré by mohli viesť k vylúčeniu sudcu Novotného, sa preto námietkový senát prihlásil k záverom vyplývajúcim z uznesení iných námietkových senátov najvyššieho správneho súdu (sp.zn. 33Dz/7/2022 z 28. februára 2022 a 33Dz/9/2022 z 27. apríla 2022) a dôvody pre vylúčenie sudcu Novotného nezistil vo vzťahu k subjektívnemu hľadisku a ani objektívnemu hľadisku zaujatosti.

13. V súvislosti s konštatovaním sudcu Novotného o odlišnej rozhodovacej praxi námietkových senátov najvyššieho správneho súdu námietkový senát nad rámec vyššie uvedeného poukazuje na rozdiely v rozhodovanej veci a veci, v ktorej bolo vydané uznesenie sp.zn. 32Dz/10/2022 z 9. júna 2022. Predmetné uznesenie sa totiž vzťahovalo na spojené disciplinárne konanie vo veciach sp.zn. 31D/16/2021 a 33D/21/2021, z ktorých prvé disciplinárne konanie (sp.zn. 31D/16/2021) začalo na základe návrhu predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý bol podaný v zmysle záverov spoločného stretnutia s ministerkou spravodlivosti a s predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky zo dňa 30. októbra 2020, t.j. uskutočneného v čase, keď bol vo funkcii štátneho tajomníka ministerstva spravodlivosti sudca Novotný.

14. Ďalšie rozdiely v porovnávaných veciach spočívajú v stupni súdu, na ktorom pôsobia disciplinárne obvinené sudkyne a v navrhovaných disciplinárnych opatreniach a vyhodnotení týchto okolností cez prizmu objektívneho hľadiska zaujatosti. V spojenom disciplinárnom konaní vo veciach sp.zn. 31D/16/2021 a 33D/21/2021 bolo zo strany ministerky spravodlivosti navrhnuté disciplinárne opatrenie spočívajúce v preložení disciplinárne obvinenej (sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) na súd nižšieho stupňa. Prípadné uloženie takéhoto disciplinárneho opatrenia by malo zásadný dopad nielen na kariérne pôsobenie disciplinárne obvinenej ale nepriamo aj na obsadenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorom je táto činná. Námietkový senát v tejto súvislosti akcentuje predovšetkým nasledujúci záver vyplývajúci z uznesenia sp.zn. 32Dz/10/2022 z 9. júna 2022, podľa ktorého „akýkoľvek zásah ministerky spravodlivosti do činnosti najvyšších súdnych inšancií vrátane ich sudcov je potrebné vnímať zvlášť citlivo, nakoľko iniciovanie disciplinárneho konania môže mať vo svojom výsledku dopad aj na kariérny postup sudcov takýchto súdov. Inak povedané nemožno akceptovať také zdanie, v rámci ktorého by sa mohlo, čo i len sčasti javiť, že orgán exekutívy zasahuje do nezávislosti súdnej moci vrátane jej rozhodovania a to na najvyššej súdnej inštancii, voči rozhodnutiu ktorej, už nie je vo všeobecnosti prípustný opravný prostriedok.“ Námietkový senát preto v súhrne dospel k záveru, že rozhodovaná vec nevykazuje takú mieru právnej alebo skutkovej podobnosti s porovnávanou vecou, ktorá by odôvodňovala identický výrok, ako bol výrok v uznesení sp.zn. 32Dz/10/2022 z 9. júna 2022.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel námietkový senát k záveru, že zistené skutočnosti nezakladajú dôvod na vylúčenie sudcu Novotného z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na najvyššom správnom súde pod sp.zn. 31D/3/2022.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu (v zložení podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku) v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.